

## JBI: Arviointikriteerit asiantuntijoiden näkemykselle ja narratiiviselle tekstille

Tätä tarkistuslistaa käytetään asiantuntijoiden näkemyksen ja narratiivisen tekstin metodologisen laadun arviointiin. Arvioinnin tarkistuslistaan sisältyy yhteensä 6 arviointikriteeriä, joiden yksityiskohtaiset sisällöt on lyhyesti kuvattu alla. Arvioijan on hyvä tutustua myös JBI:n julkaisemaan katsauksen tekijöiden käsikirjaan, jonka pdf-linkki löytyy Tutkimusten arviointikriteeristö -kotisivulta arviointia tehdessään. Tarkistuslistan alkuperäinen englanninkielinen versio löytyy kotisivumme kohdasta alkuperäiset tutkimusten arviointikriteeristö. Kunkin kriteerin toteutuminen arvioidaan asteikolla: Kyllä (K), Ei (E), Epäselvä (?), Ei sovellettavissa (NA). (McArthur ym. 2015.)

Arvioija \_\_\_\_\_ Päiväys \_\_\_\_\_

Tekijä(t) \_\_\_\_\_ Vuosi \_\_\_\_\_ Nro \_\_\_\_\_

### Arviointikriteeri

**K E ? NA**

- |                                                                                                               |                          |                          |                          |                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| 1. Onko mielipiteen lähde selkeästi tunnistettavissa?                                                         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 2. Onko mielipiteen lähteellä asema asiantuntijoiden joukossa?                                                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 3. Ovatko kohdeyleisön kiinnostuksen kohteet kirjoituksen keskiössä?                                          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 4. Onko esitetty näkemys analyyttisen prosessin tulos, ja onko esille tuodun mielipiteen taustalla logiikkaa? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 5. Viitataanko olemassa olevaan kirjallisuuteen/näyttöön?                                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| 6. Puolustaako kirjoittaja näkemystään loogisesti suhteessa muuhun kirjallisuuteen tai lähteisiin?            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |

Kokonaisarviointi: Hyväksy ☐ Hylkää ☐ Lisätietoja tarvitaan ☐

Kommentteja (mukaan lukien syy hylkäykseen):

---



---

Lähde: McArthur A, Klugarova J, Yan H, Florescu S. Innovations in the systematic review of text and opinion. Int J Evid Based Healthc. 2015;13(3):188–195.

## **Kriittisen arvioinnin tarkistuslista asiantuntijoiden näkemykselle ja narratiiviselle tekstille**

Lähde: McArthur A, Klugarova J, Yan H, Florescu S. Innovations in the systematic review of text and opinion. *Int J Evid Based Healthc*. 2015;13(3):188–195.

### **1. Onko mielipiteen lähde selkeästi tunnistettavissa?**

Onko tekstin kirjoittajan nimi mainittu? Nimetöntä tieteellisen lehden, sanomalehden tai aikakauslehden pääkirjoitusta tai toimituksen tekstiä voi vapaammin kommentoida, mutta kirjoittajan tulisi olla tunnistettavissa.

**Arvioi:** Onko tekstin kirjoittaja tunnistettavissa?

### **2. Onko mielipiteen lähteellä asema asiantuntijoiden joukossa?**

Julkaisussa olisi mainittava kirjoittajan/kirjoittajien pätevydet, virkanimikkeet, mistä organisaatioista kirjoittajat ovat ja mitä aiheeseen liittyviä kytköksiä heillä on. Lukijan/arvioijan pitäisi vakuuttua siitä, että kirjoittajalla/kirjoittajilla on jonkinlainen asema kyseisen alan asiantuntijoiden joukossa.

**Arvioi:** Onko kirjoittajalla riittävä pätevyys mielipide- tai asiantuntijatekstin kirjoittamiseen kyseisestä aiheesta? Minkälainen asema kirjoittajalla/kirjoittajilla on alan asiantuntijoiden joukossa?

### **3. Ovatko kohdeyleisön kiinnostuksen kohteet kirjoituksen keskiössä?**

Tämän kysymyksen tarkoituksena on selvittää kirjoittajan motiivit kirjoituksen julkaisemiseen tarkastelemalla kirjoituksen kohdeyleisöä. Mikäli kirjoituksen aiheena on kliininen interventio tai terveydenhuollon toimet, terveyteen liittyviin muuttujiin keskittyminen on relevanttia kirjoitukseen liittyen. Jos kuitenkin kirjoituksen aiheena on esimerkiksi käsitellä ammattikuntien välisiä valtasuhteita, niin on soveltuvaa ja tarkoituksenmukaista keskittyä tiettyihin ryhmiin. Tähän kysymykseen pitää vastata ajatellen tekeillä olevan katsauksen asiayhteyttä.

**Arvioi:** Mille kohdeyleisölle teksti on kirjoitettu ja mitkä ovat kirjoittajan mahdolliset motiivit julkaista kirjoitus?

### **4. Onko esitetty näkemys analyyttisen prosessin tulos, ja onko esille tuodun mielipiteen taustalla logiikkaa?**

Selvittääksesi näkemyksen selkeyttä, perusteluita ja lähtökohtia pohdi tekstin pääargumentteja. Mieti seuraavia kysymyksiä: Mitkä ovat kirjoituksen johtopäätösten tai suositusten pääkohdat? Mitä argumentteja kirjoittaja käyttää tukeakseen näitä pääkohtia? Ovatko argumentit loogisia? Määritettiinkö tärkeät käsitteet selkeästi? Tukevatko argumentit kirjoituksen pääsanomaa?

**Arvioi:** Mitkä ovat kirjoituksen pääkohdat ja onko argumentit niiden taustalla loogisia?

### **5. Viitataanko olemassa olevaan kirjallisuuteen/näyttöön?**

Jos kirjoituksessa viitataan aikaisempaan kirjallisuuteen, niin onko lähteiden käyttö puolueetonta ja edustavaa, vai tukevatko lähdeviittaukset kriittittävästi niitä argumentteja,

mitä kirjoittaja haluaa tuoda esiin? Nämä pohdinnat auttavat arvioimaan oliko lähteiden käyttö sopivaa.

**Arvioi:** Miten lähteitä on käytetty, jos niitä on käytetty? Onko lähteitä käytetty kattavasti ja puolueettomasti?

**6. Puolustaako kirjoittaja näkemystään loogisesti suhteessa muuhun kirjallisuuteen tai lähteisiin?**

Esitetäänkö tekstissä mitään näyttöä siitä, onko näkemyksellä laajempaa tukea? Onko kirjoittaja osoittanut olevansa tietoinen vaihtoehtoisista tai hallitsevista näkemyksistä kirjallisuudessa? Onko kirjoittaja puolustanut näkemystään perustellusti suhteessa eriäviin tai samansuuntaisiin näkemyksiin.

**Arvioi:** Huomioiko kirjoittaja eriävät näkemykset ja perusteleeko hän omaa näkemystään suhteessa muihin näkemyksiin?